

men foreløbig beder jeg, at man vil gjøre den til Gjenstand for et Udvalgs Drøftelse og derefter for hele Forsamlingens modne Overveelse, og jeg troer ikke, at vi skulle lade os skræmme tilbage, enten af de Indvendinger, som den ærede Minister har gjort imod Adressens Indhold, eller af hans Frygt for, at vi skulle gjøre os latterlige ved at lege Rigsparlament. Jeg har den Følelse og har hørt den fra det første Øieblik af, og jeg er vis paa, at den deles af flere af de ærede Medlemmer, at det under de givne Forhold vil være en Pligt for os at fremkomme med en Udtalelse om Rigets almindelige Forhold, hvorved vi i al Beskedenhed og knyttende os til Regjeringens egne Ord udtale for Kongen vor Betyrning. Kongen kan modtage Adressen eller ikke; deraf afhænger dens Betydning ikke; men for os har det en stor Betydning at faae sagt, hvad der ligger os paa Sinde; hvormeget den vil komme til at virke til Rigets Bedste, det staaer ikke i vor, men i Vorherres Magt.

Clausen: Jeg har under disse Forhandlinger paa det meest Levende følt mig sat 20 Aar tilbage i Tiden, i vort forkonstitutionelle Liv. Da nemlig Stænderforsamlingerne vare samlede i Koeskilde og i Viborg, var Virkekredsen for enhver af disse Forsamlinger næst afgrændset; det var ganske vist undertiden vanskeligt nok at holde dette Grændsefjæl vedlige, men det lykkedes dog saa nogenlunde. Der var imidlertid eet Enemærke, hvor Forholdenes Udvikling med en uafviselig Nødvendighed førte til, at begge Stænderforsamlinger mødtes, og det var med Hensyn til det Land, som man, ihvorvel det for 100 Aar tilbage var inkorporeret i den danske Krone, dog planmæssig og systematisk arbejdede paa at fjerne længere og længere fra Danmark og flytte nærmere og nærmere til Holsteen og derigjennem til Tyskland, det Land, hvor man, uagtet det oprindeligt var dansk, og uagtet over Halvdelen af dets Befolkning endnu stedse taler Dansk, dog maatte see det danske Tungemaal mishandlet og undertrykket, ja endog saa ligefrem forhaaen i selve Stænderforsamlingen. Da nu Provinzialstænderforsamlingerne fik Dinene op for disse Scener, der foregik hiinsides Konge-

aaen, og meente ikke at kunne lade de slesvigske Forhold ude af Betragtningen, nedlagde den kongelige Kommissarius en høitidelig Protest imod dette Overgreb; han godtgjorde, og blev i saa Henseende understøttet af ikke saa ganske saa af Medlemmerne i disse Forsamlinger, hvorledes efter selve Stænderordeningen Forsamlingerne maatte være inkompetente til at behandle almindelige politiske Spørgsmaal og at indblande sig i de slesvigske Anliggender. Han anerkjendte naturligvis den patriotiske Følelse, som laa til Grund for disse Bevægelser, og sympatiserede med den Følelse af Harm og Forbittrelse, der gik igjennem Folket ved at være Vidne til Dansthebens Mishandling i Slesvig; men han ansaae det netop af den Grund for saa meget mere ønskeligt, at man holdt sig indenfor de Grændser, som Lovens foreskrev, og dæmpede ethvert Udbrud af den Følelse, som bevægede sig i Folket. Han søgte endvidere at godtgjøre de stadelige Følger af en saadan Indblanding, at den nemlig vilde virke svækkende paa Regjeringen, idet de Foranstaltninger, der vare tagne til Ordningen af disse Forhold, vilde blive betragtede ikke som udgaaede af den rene monarkiske Villie, men som paavirkede af Folkevillien, og han viste fremdeles, hvorledes vi derved vilde irritere vore Brødre, det vil sige det slesvigholsteenske Parti, som i broderlig Aand har arbejdet paa at rykke Slesvig bort fra Danmark og faae det indlemmet i det tydske Forbund, og hvorledes der derved vilde være givet Forsamlingerne i Slesvig og Holsteen et farligt Exempel til Efterfølgelse. Ikke desto mindre trængte dog den Erkjendelse igjennem, at Stænderforsamlingerne havde ikke blot en Ret, men endog saa en hellig Forpligtelse til her ikke at tie, men at tale, og i 1842 og i 1844 indgik de saaledes med Adresser til Hs. Majestæt Kongen, hvori de stillede de Følelser, af hvilke hele Folket var gjennemtrængt, og androge paa betryggende Foranstaltninger for den danske Nationalitets Opretholdelse i Slesvig, idet de tilføiede, at en Betryggelse ikke kunde ventes opnaaet, medmindre der foregik en Omordning i Slesvigs administrative Forhold. Naar vi nu see tilbage paa, hvad der dengang skete, troer jeg, vi Alle maae erkjende, at det var godt, at ikke den Igl. Kommissarius Mening trængte